

Güncel Ekon. Sorunlar (2. hafta)

Analiz: Dolar-TL'ye ne oldu? O. UÇAN

Dolar-TL 22 Mayıs'tan bu yana, kısa zamanlı gevşemeler olsa da yükseliyor. Peki döviz kurundaki bu yükseliş boyunca olan gelişmeler neler?

İKTİSAT-4. SINIF - OKYAY UÇAN

Yazdır

ABD Merkez Bankası Fed'in başkanı Ben S. Bernanke, Senato'da yaptığı sunumda ekonomide güçlenmenin gözlemlendiğini ve bir sonraki birkaç toplantı içinde aylık 85 milyar dolarlık tahvil alımlarının azaltılmaya başlanabileceğini söylemesinden bu yandan gelişmekte olan ülke paralarında sert satışlar görülüyor. Bernanke'nin

açıklamalarından bu yanaki düşüşlerden Türk Lirası da nasibini aldı ve Dolar/TL birbiri ardına psikolojik seviyeleri ve rekorları kırdı. 17 Aralık'ta başlayan yolsuzluk operasyonu ile birlikte TL'deki kayıpların artmasıyla, Türkiye nefesini tutup döviz kurlarını izlemeye başladı.

Peki 22 Mayıs 2013'ten bu yana neler oldu da Türk Lirası bu kadar değer kaybetti?

22 Mayıs 2013: Fed Başkanı Ben S. Bernanke, tahvil alımlarını Eylül'den itibaren azaltmaya başlayabileceklerini söyledi

3 Haziran 2013: Gezi Parkı olaylarının etkisi borsa ve döviz kurlarına yansdı

11 Haziran 2013: TCMB, son bir aylık dönemde yurtiçi ve yurtdışındaki gelişmeler nedeniyle döviz piyasasında aşırı oynaklık gözlemlendiğini söyledi. Merkez Bankası, döviz piyasasındaki aşırı oynaklığın fiyat istikrarı ve finansal istikrar üzerindeki olası

etkilerini gidermek amacıyla gerekli görülen günlerde kısa süreli "ek parasal sıkılaştırma" (EPS) uygulamalarını başlatmaya karar verdi. Merkez, en az uygulama tutarının 50 milyon dolar olacağını açıkladı.

24 Haziran 2013: TCMB, düzenli fonlama yapılan günlerde açılacak döviz satım ihalelerinde en az tutarın 150 milyon dolar olacağını söyledi.

2 Temmuz 2013: TCMB, 150 milyon ABD olarak belirlenen döviz satım ihale tutarını "en az 50 milyon dolar" olarak değiştirdi.

15 Temmuz 2013: Merkez Bankası Başkanı Başçı, oynaklığın arttığına dikkat çekerek, 23 Temmuz'daki Kurul toplantısında faiz koridorunu genişletici yönde ölçülü bir adımın gündeme alınacağını ve ihracatçılara, Türk Eximbank aracılığıyla sağlanmakta olan reeskont kredilerinin limitinin iki katına çıkarılacağını söyledi.

23 Temmuz 2013: TCMB gecelik fonlama faizini 75 baz puan artırarak yüzde 6.5'ten yüzde 7.25'e yükseltti.

20 Ağustos 2013: TCMB, gecelik borç verme oranını yüzde 7.25'ten yüzde 7.75'e çıkardı.

21 Ağustos 2013: Fed para politikası toplantısında tahvil alımlarına ilişkin bir değişiklik yapmadı ve politika değişikliğini işsizlik oranının yüzde 6.5'lere gerilemesine bağladı

23 Ağustos 2013: Dolar-TL ilk kez 2 seviyesini gördü

26 Ağustos 2013: Suriye'de kimyasal silahların varlığının saptandığı doğrulandı. Suriye'ye askeri müdahale olasılığı artmaya başlayarak, kur üzerinde baskı yarattı

27 Ağustos 2013: TCMB Başkanı Başçı, doların belini kıracaklarını

söyledi.

18 Eylül: Fed, tahvil alımlarında beklendiği gibi bir azaltıma gitmedi.

- TCMB Başkanı Başçı, Dolar/TL kurunun 2013 sonunda 1.92, 2014'te ise 1.80'e kadar gerileyebileceğini söyledi.

- Dolar/TL üzerindeki baskı geçici olarak azaldı.

20 Eylül 2013: TCMB, döviz satım ihale tutarını “en az 20 milyon ABD doları” olarak değiştirdi.

8 Ekim 2013: Orta Vadeli Program açıklandı.

14 Kasım 2013: Fed başkanlığına hazırlanan Janet Yellen, Senato Bankacılık Komitesi'ne yaptığı konuşmasında tahvil alımlarına ilişkin, "İyi bir yol kat ettiklerini, ancak daha yapılması gerekenlerin" olduğunu söyleyerek, azaltıma yönelik henüz bir takvimin olmadığını söyledi.

19 Kasım 2013: TCMB, örtülü faiz artırımına giderek, bir ay vadeli repo ihalelerine son verdiklerini açıkladı ve bankalararası para piyasasındaki gecelik faiz oranlarının yüzde 7,75'e yakın seviyelerde oluşmasını sağlayacaklarını söyledi.

20 Kasım 2013: Fed toplantısında parasal genişleme programında bir değişikliğe gidilmedi.

6 Aralık 2013: ABD'de Kasım ayı tarımdışı istihdam verileri açıklandı; işsizlik 5 yıl sonra ilk kez yüzde 7'nin altına indi.

9 Aralık 2013: TCMB, döviz satım ihale tutarını en az 20 milyon ABD doları'ndan “en az 50 milyon ABD doları”na yükseltti.

17 Aralık 2013: Hükümetten 3 bakanın çocuklarının da adlarının karıştığı yolsuzluk operasyonu başladı. Aralarında adı geçen bakanların çocukları, işadamları ve bazı bürokratların da olduğu birçok kişi gözaltına alındı.

18 Aralık 2013: Fed, Ocak 2014'ten itibaren aylık tahvil alımlarını 85 milyar dolardan 75 milyar dolara indireceğini söyleyerek, 10 milyar dolarlık azaltım yaptı.

23 Aralık 2013: Yolsuzluk iddiaları üzerine hükümet ve emniyet teşkilatına yönelik operasyonlar başladı.

24 Aralık 2013: Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı, 2013'ün sakin bir yıl olmasını bekleyerek yanıldığını söyleyerek, enflasyon görünümünde tedbir alınması gereken bir durum ortaya çıkarsa faiz oranlarıyla ilgili gereken tedbirleri yine alabileceklerini belirtti.

-Yolsuzluk operasyonunda çocukları ve kendilerinin adı geçen 4 bakan istifa etti.

25 Aralık 2013: Bakanlar Kurulu'nda Ekonomi Bakanı da dahil olmak üzere 10 bakan değişti.

26 Aralık 2013: Hükümette 3 AKP'li milletvekili daha istifa etti.

30 Aralık 2013: Merkez Bankası, 1 hafta vadeli repo ihalesi açmayarak, 1 günlük ek para sıkılaştırmaya gitti ve döviz ihalesinde asgari tutar olarak belirlediği 600 milyon dolar değerinde döviz sattı.

31 Aralık 2013: TCMB müdahaleyi 600 milyon dolarlık satış ile sürdürdü.

6 Ocak 2014: TL'deki düşüşe bağlı olarak TÜFE bazlı reel efektif

döviz kuru endeksinin 120.57'den 106.85'e düşerek, Aralık'ta 26 ayın en düşüğüne geriledi açıklandı

9 Ocak 2014: Fitch Ratings, TL'deki kayıpların artmasının kurumsal kredi notlarını olumsuz etkileyebileceğini söyledi

16 Ocak 2014: Societe Generale stratejisti Benoit Anne, TL'nin daha fazla değer kaybetme ihtimalinin sınırlı olduğunu söyledi.

21 Ocak 2014: Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, faizlerde değişiklik yapmadı, ancak ek parasal sıkılaştırma uygulanan günlerde faizin yüzde 7.75 yerine yüzde 9'da oluşmasına imkan verdi. Faiz kararının açıklanması sonrasında Dolar/TL yükselişe geçerek tarihinin en yüksek seviye rekorunu 2,2691'e geliştirirken, sepet kur da 2.6590'dan tarihi zirvesini test etti.

23 Ocak 2014: Merkez Bankası, sağlıksız fiyat oluşumları nedeniyle piyasaya satım yönünde doğrudan müdahale ettiklerini söyleyerek, döviz piyasasında 3-4 milyar dolar bir montanda doğrudan satış yaptı.

- Başbakan Yardımcısı Ali Babacan, Davos'taki Dünya Ekonomik Forumu'nda hükümetin herhangi bir kur hedefinin olmadığını söyledi

24 Ocak 2014: Arjantin, tahmini olarak yüzde 28.4'lerde seyreden enflasyon ve düşen rezervler arasında kalan ekonomiyi desteklemek için para biriminde 2002 krizinden bu yana en büyük devalüasyonu yaptı.

24 Ocak 2014: TCMB müdahalesi ardından 2.27'lere kadar gerilemiş olan Dolar/TL kuru ardından tekrar yükselişe geçerek 2.3360 düzeyini gördü

25 Ocak 2014: Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi, Dolar/TL'de

kırmızı çizgi olmadığını ve ekonominin denge kurduğu yerin sağlık bir denge olduğunu savunarak, "Bütün bunlar geçici" dedi.

26 Ocak 2014: Ekonomi Bakanı Zeybekçi, "Bunun kalıcı olmasını asla beklemiyoruz, böyle bir şey kesinlikle geçicidir" diyerek, panik yaşanmasına gerek olmadığını söyledi.

(SEPET KUR)

27 Ocak 2014: Dolar-TL kuru 2.35, 2.36, 2.37 ve 2.38 psikolojik seviyelerini aştı ve 12:16'da 2.39'dan tüm zamanların en yüksek seviyesini görürken, Euro da 3.2760'tan rekor düzeyi test etti

- Merkez Bankası olağanüstü toplanacağını duyurdu

- Dolar ve Euro sırasıyla 2.31 ve 3.1670 seviyelerine geriledi.

28 Ocak 2014: Hindistan politika faizini yüzde 7.75'ten yüzde 8'e yükseltti.

(Dolar-TL)

29 Ocak 2014: TCMB bir haftalık repo faiz oranını yüzde 4.5'ten yüzde 10'a yükseltirken, gecelik borç verme faiz oranını yüzde 7.75'ten yüzde 12'ye, gecelik borçlanma faiz oranını yüzde 3.5'ten yüzde 8'e, geç likidite penceresi borç verme faiz oranını yüzde 10.25'ten yüzde 15'e, APİ borçlanma faizini ise yüzde 6.75'ten yüzde 11.50'ye yükseltti. Merkez Bankası fonlamasının 1 hafta vadeli repo faiz oranından sağlanacağını açıkladı.

- TCMB ayrıca ek parasal sıkılaştırma uygulamasını sonlandırdıklarını duyurdu.

- Dolar-TL 2.2550 civarından 2.1640'a kadar geriledi. Benzer hareketler euro-TL ve sepet kurda da görüldü. Euro-TL 3.0850 civarından 2.9545'e kadar inerken, sepet kur 2.6680'den 2.5577'ye kadar düştü.

- Merkez Bankası'nın fonlama maliyetlerini beklenenden daha yukarı çıkarmasının etkisi ile sabah 2.17 seviyelerine kadar gerileyen dolar-TL kuru, öğle saatlerinde yükselmeye başladı.

Güney Afrika merkez bankasının sürpriz bir şekilde faiz artırımına gitmesi, gelişen piyasalara ilişkin endişelerin artmasına neden oldu ve bunun sonucu, dolar-TL kuru hızla 2.31'in üzerine çıktı. Euro-TL kuru 3.16 seviyesini zorlarken, sepet kur 2.7330'a ulaştı.

- Fed, tahvil alımlarını 10 milyar dolar daha azaltarak 65 milyar dolara indirdi.

30 Ocak 2014: TCMB, enflasyon kontrol altına alınana kadar sıkı duruşunu sürdüreceğini, gerekmesi hâlinde ek sıkılaştırma yapılabileceğini söyledi.

Tuğçe Özsoy (tozsoy@bloomberght.com)
Bloomberg HT.com Editörü